

Verslag van de ronde tafel

“Europees economisch bestuur en zijn gevolgen voor België”

5 juli 2011

Stijn Verhelst

Tijdens de ronde tafel* bespraken beleidsmakers, sociale partners en academici de hervorming van het Europees economisch bestuur. Voor België is deze hervorming van aanzienlijk belang, zowel inzake de Belgische besluitvorming als de stabiliteit van de eurozone. De hervorming werd als overwegend positief ervaren. Toch werden vraagtekens geplaatst bij haar toereikendheid. Voor België stelt de hervorming een aantal omvangrijke, maar haalbare uitdagingen.

De Europese schuldencrisis heeft de gebreken van de Europese muntunie pijnlijk blootgelegd. Het Europees economisch bestuur, dat de muntunie dient te ondersteunen, bleek ontoereikend. Naast een aanpak van de huidige crisis, is een hervorming van het Europees economisch

bestuur daarom vereist. Zo'n hervorming is gericht op het voorkomen van volgende crisissen.

De hervorming van het Europees economisch bestuur dient een aantal fundamentele tekortkomingen aan te pakken. De budgettaire regels werden eenvoudigweg niet nageleefd, macro-economische regels waren onvoldoende en de EU was niet voorbereid op een schuldencrisis. Misschien wel het belangrijkste probleem is het gebrek aan betrokkenheid van de lidstaten. De lidstaten waren onvoldoende bereid om de Europese regels inzake economisch bestuur na te leven en af te dwingen.

De hervorming van Europees economisch bestuur omvat de invoering van het Europees Semester, het Euro Plus Pact, zes wetgevende voorstellen (de “six-pack”) en de introductie van crisisbestuur. Deze hervormingen werden door de deelnemers besproken.

Over het grootste deel van de zes wetgevende voorstellen bestaat reeds een akkoord tussen het Europees Parlement en de van Ministers, hoewel een finaal compromis nog niet bereikt is. Deze wetgevende voorstellen zullen, eens goedgekeurd, de Europese regels inzake economisch bestuur ingrijpend veranderen. Vooreerst zullen zowel het preventief als het correctief deel van het Stabiliteits- en Groeipact worden gewijzigd. Hierbij werd door de deelnemers onder meer het schuldencriterium belicht als belangrijke wijziging. Ten tweede zal een nieuw macro-economisch toezichtstelsel ingevoerd worden. Dit toezichtstelsel heeft tot doel macro-economische onevenwichtigheden aan te pakken. Volgens bepaalde deelnemers blijft het onzeker in welke mate rekening zal worden gehouden met handelsbalansoverschotten. Een derde belangrijke verandering betreft de nieuwe sancties die kunnen worden opgelegd aan landen van de eurozone indien ze de Europese begrotings- en macro-economische regels schenden. De EU kan deze landen voorts een boete opleggen indien ze hun nationale statistieken manipuleren. Hierbij werd door de deelnemers een link gelegd met de voorgaande problemen in Griekenland.

Naast de verandering van de Europese regels bevatten de zes wetgevende voorstellen ook bepaalde vereisten waaraan de nationale begrotingskaders dienen te voldoen. Regionale en lokale entiteiten zullen bijvoorbeeld verplicht worden om op regelmatige tijdstippen informatie te verstrekken over hun begrotingsgegevens. Voor de Belgische regio's en gewesten dient dit maandelijks te gebeuren, terwijl voor de provincies, steden en gemeenten driemaandelijks rapportering wordt vereist. In het licht van deze veranderingen kan een wijziging van de begrotingcoördinatie tussen

de regionale en federale entiteiten benodigd zijn, aldus een deelnemer.

Voorts werd de eerste toepassing van het Europees semester in België uitvoering besproken. Het Europees semester omvat de gelijktijdige opmaak van een Nationaal Hervormingsprogramma en een Stabiliteitsprogramma. Verder voorziet het Europees semester ook in *ex-ante* input van de Europese instellingen. Zowel de gelijktijdige opmaak van beide programma's als de Europese input werden als een positieve evolutie ervaren. Sommigen stelden de legitimiteit van de Europese aanbevelingen echter in vraag, bijvoorbeeld in verband met het Belgische indexmechanisme. Anderen stelden dat bepaalde Europese aanbevelingen het subsidiariteitsprincipe kunnen ondermijnen.

Het Euro Plus Pact werd met een zeker scepticisme onthaald. Volgens een aantal deelnemers is er een bepaalde overlapping met de andere procedures, zoals de Europa 2020 Strategie en het Europees semester. Sommigen stelden dan ook de meerwaarde van het Pact in vraag. In elk geval is een afstemming tussen de verschillende procedures van wezenlijk belang.

De meeste deelnemers zagen in de hervorming van Europees economisch bestuur een verbetering. Over zijn toereikendheid bestond echter twijfel. Sommige deelnemers vreesden dat grote lidstaten zich niet zullen neerleggen bij Europese beslissingen, zoals dat het geval was voorheen. Daarnaast kan de korte termijn aanpak van de schuldencrisis in de weg staan van lange termijn stabiliteit. De crisis in Griekenland zou hierdoor een blijvende negatieve impact op de eurozone kunnen hebben.

Een aantal deelnemers wezen op het feit dat een hervorming van het Europees economisch bestuur niet zal volstaan om een goed functionerende muntunie te garanderen. Er is eveneens nood aan een stabiele internationale omgeving, waarbij deelnemers risico's in de VS aanhaalden. Verder acht men een solide financiële sector als cruciaal. Het gebrek hieraan lag volgens deelnemers mee aan de basis van de crisis in de eurozone en bemoeilijkt een oplossing. Verder werd economische groei als noodzakelijk aanzien om de eurozone een zekere toekomst te garanderen.

Tot slot stelden verschillende deelnemers dat Europees economisch bestuur enkel effectief kan zijn indien het als legitiem ervaren wordt. Hier schuilt volgens sommigen de moeilijkste uitdaging. Lidstaten dienen vooreerst de Europese adviezen ten harte te nemen. Nog belangrijker is de steun van de Europese burgers. Zij dienen het Europees economisch bestuur niet te ervaren als van buitenaf opgelegd, maar als een geground en cruciaal onderdeel van het beleidsproces. Enkel met

de steun van de Europese burgers en zijn leiders kan de muntunie uitgroeien tot een succes. Op dit vlak lijkt het einde van de crisis nog niet in zicht.

* De Ronde Tafel verliep volgens de Chatham House Regel. Dit betekent dat dit verslag de identiteit, noch de affiliatie van de deelnemers vermeldt.

Stijn Verhelst is onderzoeker bij Egmont – Koninklijk Instituut voor Internationale Relaties

EGMONT

Royal Institute for International Relations
Naamsestraat 69
1000 Brussels
BELGIUM

> www.egmontinstitute.be

The opinions expressed are those of the author and are not those of EGMONT, Royal Institute for International Relations